

Valmieras pilsētas bibliotēka

Par Valmieras pilsētas bibliotēkas dibināšanas gadu ir visai pretrunīgas liecības.

Dzejnieks Kārlis Eliass atmiņās par saviem skolas gadiem Valmieras

Tirdzniecības skolā (no 1911. līdz 1916. gadam) raksta:

“Taisnība jau bija, ka es skolas gados daudz lasīju. Skolas vadības izdotais galvojums man deva iespēju kļūt tā sauktās “Tējnīcas bibliotēkas” lasītājam.

Tur bija grāmatas lielā izvēlē latviešu un krievu valodā.

“Tējnīcas bibliotēka” tolaik atradās diezgan populārās “Kroņa tējnīcas” pāris istabās. Tur aizvien bija kluss, it īpaši pievakarēs, kad pulcējās grāmatu ņēmēji.

Galvenā kārtā tie bija Valmieras skolotāju semināra nākošie skolotāji, kas lasīja jau abās valodās. Bibliotekārs bija Valmieras elementārskolas vadītājs

Pakalniņš, kas mūžu beidzis Latvijas valsts laikā kā pareizticīgo garīdznieks.

Pakalniņš sēdēja bibliotēkas istabas durvju ailē. Uz papīra rakstījām vēlamās grāmatas nosaukumu un savu vārdu.

Šīs lapiņas paņēma Pakalniņa meita, diezgan švītīga skaistule, kas dažkārt pakošetēja ar vecākiem semināristiem. Mana gada gājuma zēni viņai bijām

“tukša vieta” tai “Kroņa tējnīcas” resp. bibliotēkas izplatījumā. Bet te jau skaidri parādījās dzīves realitāte.

Sameklētās grāmatas viņa nolika tēvam priekšā uz galda. Semināristu ņemtās grāmatas Pakalniņu nemaz neinteresēja, mierīgi savā lapā atzīmējis, tās atdeva pieprasītājam. Cita lieta ar mums jaunāko klašu zēniem. Paskatījies grāmatas virsrakstā, Pakalniņš tādu “vīru” nopētīja no galvas līdz kājām un bieži vien grāmatu nolika sānis, pateikdams īsi: -Pieprasi citu grāmatu. Var jau būt, ka bijām pieprasījuši grāmatu par lietām, kas mūsu gados vēl nav jāzin. Mierīgi meklējām citu.”¹

Citā atmiņu tēlojumā “Par veco Valmieru” Kārlis Eliass norāda: “...tā sauktajā “Kroņa tējnīcā” Velēna namā...”²

1902. g. būvētais tirgotāja J.Velēna nams atradās Rīgas un Ziloņu ielas krustojumā, Rīgas ielā 26. Šajā namā pirms 1919.gada arī atrodas pilsētas bibliotēka. Pagaidām nav zināms tās dibinātājs un precīzs dibināšanas gads.

1921.g. oktobrī bibliotēkas pārzinis A.Volfs ziņojumā Kultūras fonda domei raksta:

“...Valmieras pilsētas bibliotēkas grāmatu krājums kopš 1913. gada nav papildināts...”³

1920. gadā Valmieras pilsētas valde, atsaucoties uz izglītības ministrijas rīkojumu, sniedz ziņas izglītības ministrijas vispārējam departamentam; tajā minēts, ka Valmieras pilsētas bibliotēka, kura ir pilsētas īpašums un atrodas pilsētas domes izglītības komisijas atbildīgajā vadībā, pastāv no 1918. gada maija mēneša.⁴

¹ Eliass Kārlis. “Šis un tas par sevi un arī citiem”.

² Eliass Kārlis. Par veco Valmieru. // Liesma. – 1989. – 9.sept. – 2.lpp.

³ Latvijas Valsts Vēstures arhīvs, 1632. fonds, 3. apr., 720.lieta, 4.lp.

⁴ LVVA, 1632. fonds, 3.apr., 720.lieta, 1.lp.

